

ks. Kazimierz Panuś

Sprawozdanie prezesa Polskiego Towarzystwa Teologicznego za rok 2005

1. Stan Towarzystwa

1.1. Poprzednie walne zebranie Polskiego Towarzystwa Teologicznego odbyło się 15 lutego 2005. Obejmowało ono część sprawozdawczą za rok 2004, udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi, wybór zarządu na trzyletnią kadencję oraz wręczenie medalu „Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Teologicznego” arcybiskupowi doktorowi Stanisławowi Nowakowi, metropolicie częstochowskiemu.

Rok 2005 był pierwszym rokiem działalności zarządu wybranego 15 lutego 2005. Ukonstytuowany wówczas Zarząd Towarzystwa działał w roku sprawozdawczym w następującym składzie:

ZARZĄD

prezes ks. prof. dr hab. Kazimierz Panuś

wiceprezes o. prof. PAT dr hab. Józef Marecki OFMCap.

sekretarz ks. mgr Kazimierz Moskała

skarbnik ks. dr Andrzej Mojżeszko

bibliotekarz: ks. dr Jan Bednarczyk

kierownik Sekcji Wydawniczej: mgr Sebastian Wojnowski

KOMISJA KONTROLUJĄCA

przewodniczący ks. prof. dr hab. Tomasz Jelonek

członkowie: ks. dr hab. Roman Pindel, ks. dr Roman Bogacz

SĄD KOLEŻEŃSKI

przewodniczący ks. bp dr Stefan Cichy

członkowie: o. prof. dr hab. Tomasz Dąbek OSB, ks. dr Teofil Siudy

1.2. Z końcem roku 2005 Polskie Towarzystwo Teologiczne liczyło 596 członków. W roku sprawozdawczym przyjęto 43 nowych członków. Od poprzedniego walnego zebrania do wieczności odszedł o. prof. dr hab. Augustyn Jankowski OSB z Tyńca.

1.3. Spełniając wymogi statutowe Zarząd odbył w roku sprawozdawczym cztery zebrania w dniach: 26 kwietnia 2005, 21 czerwca 2005, 25 października 2005, 27 lutego 2006.

Na pierwszym zebraniu zatwierdzono kierowników sekcji i oddziałów terenowych na nową kadencję, powołano komitet wykonawczy do załatwiania spraw bieżących (prezes, wiceprezes i kierownik Sekcji Wydawniczej), przyjęto podziękowanie dyrektora biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie za przekazywane przez towarzystwo książki i czasopisma.

Drugie zebranie poświęcone było organizacji sesji naukowej *Dziedzictwo polskich świętych przełomu XIX i XX wieku. Modele świętości wyniesionych na ołtarze przez Jana Pawła II polskich świętych i błogosławionych*, aktualizacji strony internetowej i zmianie kierownika Oddziału w Tuchowie. Nowym kierownikiem został o. dr Marek Kotyński CSsR

Na trzecim zebraniu zarząd zapoznał się z programem sesji naukowej *Dziedzictwo polskich świętych przełomu XIX i XX wieku...* Na wniosek kierownika formującego się Oddziału w Sandomierzu ks. dra Jana Zimnego przyjęto 16 nowych członków na czele z ks. bpem prof. drem hab. Andrzejem Dziegą, omówiono planowaną na październik roku 2006 konferencję naukową nt. *Wielcy kaznodzieje Krakowa*. Przedstawione zostały plany Sekcji Wydawniczej oraz inne zamierzenia poszczególnych oddziałów i sekcji. Ustalono termin i program walnego zebrania.

Czwarte przewidziane statutem zebranie zarządu odbyło się w dniu walnego zebrania. Wysłuchano relacji z konferencji naukowej *Dziedzictwo polskich świętych przełomu XIX i XX wieku...* Konferencja ta została zorganizowana w dniu 10 listopada 2005 roku w krakowskim Instytucie Jana Pawła II przy ul. Kanoniczej 18. Referaty wygłosili znawcy problematyki z PAT, KUL i UKSW. Omówiono zamierzenia i plany działalności w roku 2006.

2. Działalność sekcji specjalistycznych

W ramach Polskiego Towarzystwa Teologicznego działa jedno studium, 15 sekcji specjalistycznych i 9 oddziałów terenowych, a także prowadzone przez Sekcję Wydawniczą Wydawnictwo UNUM.

2.1. STUDIUM SYNDONOLOGICZNE. Moderatorem jest ks. doc. dr hab. Jerzy Chmiel. W roku sprawozdawczym odbyły się trzy spotkania rady naukowej studium (18 maja, 26 lipca, 7-8 grudnia) poświęcone planom dalszej działalności. Studium pośredniczyło w kontaktach pomiędzy Commissione Diocesana per la Sindone w Turynie a zgromadzeniami zakonnymi w Polsce w sprawie kultu Oblicza Jezusa (siostry karmelitanki i obliczanki w Warszawie). Członkowie studium (Dołęga-Chodasiewicz, Leonhard,

Chmiel) służyli informacjami o stanie badań nad Całunem turyńskim dla mediów oraz podczas rekolekcji.

2.2. SEKCJA BIBLIJNA. Kierownikiem jest ks. dr Bogdan Zbroja. Sekcja liczy 34 członków. W roku sprawozdawczym sekcja zorganizowała 2 spotkania: 17 lutego w ramach Międzynarodowego Sympozjum Biblijnego *Biblia w kulturze świata* poświęconego wzajemnemu oddziaływaniu Pisma Świętego oraz ludzkiej kultury czasów współczesnych i historycznych oraz 17 listopada z okazji 40. rocznicy powstania Konstytucji Soborowej *Dei Verbum*. W spotkaniu tym uczczono pamięć wielkiego krakowskiego biblisty o. Augustyna Jankowskiego OSB, inspiratora wydania *Biblii Tysiąclecia*.

2.3. SEKCJA TEOLOGII FUNDAMENTALNEJ. Kierownikiem jest o. prof. PAT dr hab. Andrzej Napiórkowski OSPPE. Członkowie sekcji brali udział w ważnych wydarzeniach życia naukowego w Krakowie w ramach Papieskiej Akademii Teologicznej.

2.4. SEKCJA HISTORYCZNA. Jej pracami kieruje o. prof. PAT dr hab. Józef Marecki OFMCap. W omawianym okresie sekcja odbyła cztery spotkania tematyczne.

12 stycznia 2005 roku miało miejsce spotkanie członków Sekcji Historycznej oraz połączonych seminariów naukowych Wydziału Historii Kościoła Papieskiej Akademii Teologicznej z przedstawicielami Instytutu Pamięci Narodowej. Omawiano wiarygodność materiałów przechowywanych w instytucie, formy i zakres inwigilacji środowisk opozycyjnych oraz struktury aparatu bezpieczeństwa na ziemiach polskich. W spotkaniu wzięło udział około 25 osób. Było to ostatnie spotkanie z cyklu: *Historia Kościoła w XX wieku na ziemiach polskich*.

27 października rozpoczęto kolejny cykl spotkań poświęconych wybitnym przedstawicielom polskiej emigracji. Prelekcję *Ks. Hieronim Kajsiewicz (1812-1873)* wygłosił ks. mgr Artur Kardaś CR. W tematykę cyklu spotkań wprowadził słuchaczy kierownik sekcji o. prof. PAT dr hab. Józef Marecki OFMCap., zaś spotkanie prowadziła prof. dr hab. Wacława Szelińska. Prelegent z wielkim zaangażowaniem przybliżył sylwetkę ks. Kajsiewicza, pokazując jego drogę do kapłaństwa, pracę duszpasterską, wpływ na emigrację polską we Francji w XIX wieku oraz udział w kształtowaniu się idei niepodległościowych.

Na spotkaniu w dniu 17 listopada wykład *Życie i twórczość Cypriana Kamila Norwida* wygłosiła dr Lucyna Rotter. W trakcie prelekcji Mateusz Mirek, ks. Artur Kardaś oraz Agnieszka Frej-Dejwerek recytowali fragmenty poezji Norwida. Wykład uzupełnił pokaz multimedialny prezentujący zarówno fotografie Norwida i miejsca z nim związane, jak i ukazujący jego rękopisy oraz prace plastyczne.

Podczas spotkania w dniu 15 grudnia ks. dr Wacław Umiński CM przedstawił sylwetki wybranych księży misjonarzy, którzy pracowali w środowiskach polonijnych. Cykl comiesięcznych spotkań *Ludzie emigracji* kontynuowany będzie w 2006 roku.

Oprócz tego Sekcja Historyczna odbyła dwa spotkania, na których ustalono program pracy na rok 2005 i następane lata. W roku 2005 ukazała się publikacja *Maria Immaculata. 150. rocznica ogłoszenia dogmatu o Niepokalanym Poczęciu NMP* pod red. J. Mareckiego i L. Rotter (Kraków 2004) stanowiąca pokłosie konferencji naukowej zorganizowanej w 2004 roku przy współudziale Sekcji Historycznej. Publikacja zawiera artykuły na temat historycznego, biblijnego i filozoficznego ujęcia problematyki dogmatu o Niepokalanym Poczęciu. Autorami artykułów o aspekcie historycznym są członkowie Sekcji Historycznej: o. prof. dr hab. Józef Marecki OFMCap., ks. dr hab. Andrzej Bruździński, mgr lic. Szymon Sulecki, ks. dr Wacław Umiński, ks. mgr Jarosław Rażny, dr Lucyna Rotter, mgr lic. Agnieszka Szmerek oraz o. dr Zdzisław Gogola. Członkowie Sekcji Historycznej byli także żywo zaangażowani w prace związane ze zorganizowaniem ogólnopolskiej konferencji naukowej *Dziedzictwo polskich świętych przełomu XIX i XX wieku* oraz w przygotowanie publikacji będącej pokłosiem tej konferencji.

W roku sprawozdawczym sekcja liczyła 34 członków, z których 29 systematycznie uczestniczyło w spotkaniach. Ponadto na spotkania przychodzą także inne osoby zainteresowane tematyką spotkań.

2.5. SEKCJA TEOLOGII MORALNEJ. Sekcję prowadzi ks. dr Bogusław Mielec. W roku sprawozdawczym zorganizowano jedno spotkanie (29 września), na którym poruszono zagadnienia sposobu i treści wykładu teologii moralnej dla kleryków oraz plan pracy badawczej członków sekcji.

2.6. SEKCJA HOMILETYCZNA. Przewodniczącym sekcji jest ks. prof. dr hab. Kazimierz Panuś. W roku sprawozdawczym, dzięki rekomendacji Sekcji Homiletów Polskich przy Radzie Naukowej Konferencji Episkopatu Polski, Sekcja Homiletyczna powiększyła się o 14 członków, wykładowców homiletyki z całej Polski. 10 listopada 2005 roku w krakowskim Instytucie Jana Pawła II podczas sympozjum *Dziedzictwo polskich świętych przełomu XIX i XX wieku. Modele świętości wyniesionych na ołtarze polskich świętych i błogosławionych* odbyło się spotkanie, w czasie którego kierownik sekcji wygłosił wykład nt. *Modele świętości prezentowane przez świętych Polskich władców: księżnę Kingę i Królową Jadwigę*. W dyskusji podkreślono, iż niewątpliwym zadaniem współczesnego kaznodziejstwa jest umiejętne przedstawienie wzorów świętych, tak aby w świecie coraz bardziej zlaicyzowanym zachęcali do naśladowania i budzili pragnienie świętości.

2.7. SEKCJA SOCJOLOGICZNO-PASTORALNA. Pracami sekcji liczącej 23 naukowców kieruje ks. dr Stefan Dobrzański. W roku sprawozdawczym sekcja zorganizowała jedno spotkanie. Referat nt. *Kondycja religijna i moralna polskich katolików na początku III tysiąclecia* wygłosił kierownik sekcji, podkreślając ciągle wysoką deklaratywność wiary przy malejącym wskaźniku praktyk religijnych.

2.8. SEKCJA SZTUKI SAKRALNEJ. Kierownikiem sekcji jest ks. prof. PAT dr hab. Zdzisław Kliś. 22 kwietnia sekcja zorganizowała sesję naukową poświęconą kościołowi i klasztorowi ojców franciszkanów w Krakowie. Materiały z tej sesji ukażą się w roku 2006 w Wydawnictwie UNUM.

2.9. SEKCJA FILOZOFICZNA. Kierownikiem sekcji jest o. dr Piotr Jordan Śliwiński OFMCap. W roku 2005 sekcja rozwijała swą działalność w trzech zasadniczych kierunkach: działalność grupy interdyscyplinarnej *Przestrzeń Słowa*, organizacja konwersatorium filozoficznego oraz ukonstytuowanie nowej grupy interdyscyplinarnej *Veraicon*.

Grupa *Przestrzeń Słowa* zrodziła się z inicjatywy o. dra Piotra Jordana Śliwińskiego, kapucyna, który konstruując Sekcję Filozoficzną Polskiego Towarzystwa Teologicznego, zaprosił na spotkanie założycielskie dra Józefa Cezarego Kałużnego (historyka Kościoła), mgra Marcina Oczkowskiego (filologa i informatyka) i dra Adama Regiewiczza (filologa). Podczas spotkania na przełomie 1998 i 1999 roku powstały ramy grupy naukowej: jej cele, projekty, sposób działania i funkcjonowania. Celem spotkań i prac *Przestrzeni Słowa* była refleksja nad stanem kultury współczesnej wywołana analizą zjawisk miejskich. Miasto jako obszar funkcjonowania człowieka w świecie współczesnym stało się bazą prowadzonych przez grupę badań. Istotną cechą grupy była jej interdyscyplinarność. Zderzenie spojrzenia historycznego z komunikacją informatyczną, bibliisty z geografem, filologa z architektem gwarantowało ciekawą konfrontację poglądów oraz metod używanych podczas analizy. Prowadzone dwa razy w roku konwersatoria prowokowały do dyskusji i otwierały drogi interpretacji. W roku 2005 grupa zakończyła swoją działalność. Sześć lat spotkań i realizacji programów badawczo-edukacyjnych zaowocowało wieloma publikacjami i podnoszeniem kwalifikacji zawodowych jej członków.

Sekcja Filozoficzna przy wsparciu Prowincji Krakowskiej Braci Mniejszych Kapucynów zorganizowała także w dniu 8 czerwca 2005 VI Coloquia Laurentiana, których tematem był indywidualizm. W jej trakcie wygłoszono następujące referaty: Witold Worach: *Problem podmiotu. Asymetryczność relacji intersubiektywnych Levinas – Ricoeur*, Radosław Małek: *Koncepcja człowieka T. Hobbesa a indywidualizm liberalny*, Mariusz Wojewoda: *Indywidualizm religijny i etyczny w dwudziestowiecznej filozofii anglosaskiej*

(James, Taylor), o. Piotr Jordan Śliwiński OFMCap.: *Prawo do zapomnienia przejawem indywidualizmu?*

16 grudnia 2005 roku ukonstytuowała się grupa interdyscyplinarna *Veraison*. Prace grupy koncentrują się wokół zagadnień związanych z życiem kobiet we współczesnym świecie i w Kościele. W pierwszym spotkaniu uczestniczyło 12 osób.

2.10. SEKCJA TEOLOGII ŻYCIA WEWNĘTRZNEGO. Kierownikiem jest ks. dr Jan Nowak. W związku z wyjazdem kierownika sekcji do Kazachstanu w okresie sprawozdawczym sekcja nie organizowała spotkań.

2.11. SEKCJA KATECHETYCZNO-PEDAGOGICZNA. Kierownikiem sekcji jest ks. dr hab. Janusz Mastalski. Sekcja może się poszczycić zorganizowaniem 3 cykli wykładów: w Rzeszowie dla dyrektorów i nauczycieli z tego miasta nt. *Współczesna edukacja: szansa czy zagrożenie?* (19 kwietnia), w Sanoku dla dyrektorów i nauczycieli powiatu sanockiego nt. *Wychowawca w dobie kryzysu edukacji* (18 kwietnia). W ostatnim roku przyjęto trzech nowych członków.

2.12. SEKCJA DOGMATYCZNA. Kierownikiem jest ks. dr Jan Żelazny. W roku sprawozdawczym sekcja nie przeprowadziła spotkań. Pracuje natomiast nad zorganizowaniem interdyscyplinarnego sympozjum poświęconego zagadnieniu inkulturacji w mówieniu o dogmatyce – problem komunikacji ze współczesnym odbiorcą.

2.13. SEKCJA MISJOLOGICZNA. Kierownikiem sekcji jest ks. prof. dr hab. Jan Górski. Członkowie sekcji prowadzili swoje prace według zadań określonych przez tematykę badań i zainteresowań. Owocem tych poszukiwań jest praca zbiorowa pod redakcją J. Górskiego pt. *Nowy kontekst misji ad gentes* (Katowice 2005). Sekcja zorganizowała doroczne spotkanie misjologów polskich w Czeladzi (14-15 listopada) poświęcone programowi wykładu misjologii na studiach teologicznych. Spotkania sekcji są związane z prezentacjami książek, wystawami misyjnymi i seminariami otwartymi o tematyce misjologicznej. Ważnym wkładem sekcji jest również uczestniczenie w przygotowaniach konferencji misjologicznej, która odbędzie się w Paryżu w sierpniu 2006.

2.14. SEKCJA PRAWA KANONICZNEGO. Kierownikiem sekcji jest ks. dr Józef Rapacz. W roku sprawozdawczym zorganizowano 3 spotkania. 19 kwietnia na temat zawarcia małżeństwa według prawa kanonicznego z referatami: *Pasterska troska i czynności poprzedzające zawarcie małżeństwa* (ks. Jan Bierowiec) i *Nieważność a niegodziwość zawarcia małżeństwa* (ks. Józef Rapacz). 11 maja na temat *Władza w kościele* (referat kierownika sekcji) i 20 września na temat *Nieważność małżeństwa*, z referatami *Przyczyny nieważności zawarcia małżeństwa* (ks. Józef Rapacz) i *Przebieg procesu o stwierdzenie nieważności małżeństwa* (ks. Stanisław Molendys). Spotka-

nia odbywały się w sali konferencyjnej przy parafii św. Jadwigi królowej w Krakowie we współpracy z Katolickim Centrum Kultury.

2.15. SEKCJA LITURGICZNA. Sekcja, którą od zeszłego roku prowadzi ks. mgr lic. Stanisław Mieszczak SCJ, jest reorganizowana. Podjęto konsultacje z miejscowymi liturgistami, omawiając możliwości reaktywowania sekcji. Ponadto zajęto się aktualną problematyką liturgiczną, a jest to obecnie przygotowanie świeckich pomocników rozdawania komunii świętej w archidiecezji krakowskiej oraz przygotowanie zbliżającej się pielgrzymki papieża Benedykta XVI do Polski.

3. Działalność oddziałów terenowych

3.1. ODDZIAŁ W KATOWICACH. Pracami oddziału kieruje ks. dr Andrzej Nowicki. W roku sprawozdawczym Oddział w Katowicach zorganizował dwa spotkania. Pierwsze z nich miało miejsce 18 stycznia w ramach Tygodnia Ekumenicznego. Referat na temat: *Wiarygodność chrześcijaństwa wobec przemian współczesnego świata* wygłosił pastor Jerzy Rogaczewski, prezbiter okręgowy Śląskiego Okręgu Kościoła Chrześcijan Baptystów. Członkowie Oddziału w Katowicach byli także współorganizatorami (wspólnie ze Śląskim Seminarium Duchownym) *Dni duchowości*, które odbyły się w dniach 30 września i 1 października w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym w Katowicach pod hasłem *Eucharystia szkołą duchowości*. W pierwszym dniu swoje referaty wygłosili: biskup legnicki dr Stefan Cichy, hiszpański karmelita o. prof. Jesús Castellano Cervera, wykładowca teologii duchowości, doradca w Kongregacji Doktryny Wiary, Ewangelizacji Narodów, a także Kongregacji ds. Kleru i Wychowania Katolickiego, oraz o. prof. dr hab. Jerzy Gogoła OCD z Krakowa. W drugim dniu swoją refleksją podzielili się ks. dr Krzysztof Wons, dyrektor Centrum Formacji w Krakowie, oraz ks. prof. dr hab. Stanisław Urbański z UKSW w Warszawie. Po każdym z wykładów miała miejsce ożywiona dyskusja, w której udział wzięli członkowie katowickiej sekcji oraz obecni na spotkaniu studenci Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego i alumni Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach.

3.2. ODDZIAŁ W CZĘSTOCHOWIE. Pracami oddziału kieruje ks. dr Jerzy Bielecki. W okresie sprawozdawczym zarząd częstochowskiego oddziału odbył cztery posiedzenia i przeprowadził dwa spotkania członków: 16 czerwca z referatem kierownika oddziału nt. *Benedykt XVI – Europa i jej podwaliny* oraz 22 października, z okazji 80. rocznicy powstania diecezji częstochowskiej, zorganizowano uroczystą sesję naukową, podczas której referaty wygłosili członkowie towarzystwa: ks. dr Jarosław Grabowski, ks. dr Jan Kocłęga,

ks. dr Teofil Siudy. Warto odnotować, iż w lutym 2005 roku na łamach katolickiego tygodnika *Niedziela* opublikowano artykuł na temat historii Polskiego Towarzystwa Teologicznego oraz przedstawiono relację z nadania medalu *Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa* arcybiskupowi Stanisławowi Nowakowi.

3.3. ODDZIAŁ W PRZEMYŚLU. Pracami oddziału kieruje ks. prof. dr hab. Marian Wolicki. W okresie sprawozdawczym odbyły się 3 spotkania: 27 kwietnia z referatem ks. prof. UKSW dra hab. Kazimierza Bełcha nt. *Edukacja odbiorców mass-mediów*, 27 maja z referatem ks. dr. hab. Jana Twardego nt. *Kazania pasyjne a Eucharystia* oraz 23 listopada z referatem ks. dr. hab. Jana Twardego nt. *Głoszenie homilii obrzędowych*. Referaty połączone były z dyskusją na poruszane zagadnienia.

3.4. ODDZIAŁ W KALWARII ZEBRZYDOWSKIEJ. Kieruje nim o. dr Romuald Kośła OFM. W okresie sprawozdawczym odbyły się trzy spotkania Oddziału w Kalwarii Zebrzydowskiej. 11 października 2005 zorganizowano jednodniową sesję naukową poświęconą bł. Władysławowi z Gielniowa z racji 500-letniej rocznicy jego śmierci. Drugie spotkanie członków kalwaryjskiego oddziału połączone było z inauguracją roku akademickiego 2005/2006. Wykład *Antropologiczny wymiar męczeństwa w ujęciu Jana Pawła II* wygłosił wicerektor seminarium. Trzecie spotkanie odbyło się 6 lutego 2006 i poświęcone było kierownictwu duchowemu oraz posłudze kapłana egzorcysty.

3.5. ODDZIAŁ W TUCHOWIE. Kieruje nim o. dr Marek Kotyński CSsR. W roku sprawozdawczym pod auspicjami towarzystwa zorganizowano ogólnopolskie sympozjum naukowe z okazji roku św. Gerarda Majelli CSsR (Tuchów, 14-16 maja) oraz 7 spotkań z wykładami naukowymi na następujące tematy: *Jedność w różnorodności – jeden Kościół w dwudziestu trzech obrządkach* (ks. dr hab. Leszek Adamowicz, 12 lutego); *Współczesne doktryny polityczne* (mgr Małgorzata Filo, 28 lutego); *Najtrudniejsze czasy naszych ojczyzn*, odczyty studentów pochodzących ze Słowacji, Białorusi, Ukrainy i Polski na temat historii poszczególnych krajów (7 kwietnia); *Eucharystia jako moc do walki duchowej chrześcijanina* (ks. dr hab. Henryk Szmulewicz, 14 kwietnia); *Rola poradnictwa małżeńskiego w duszpasterstwie rodzinnym* (mgr Barbara Durlak, 7 listopada); *Odczyt na temat intensywnej komunikacji i zajęcia warsztatowe z komunikacji pozawerbalnej* (mgr Krzysztof Najdowski, 28-30 listopada); odczyt i zajęcia warsztatowe na temat: *Porządek na katechezie* (Zbigniew Barciński, PSPiA „Klanza”, 28-29 października). W roku sprawozdawczym ukazał się także trzeci numer pisma naukowego „*Studia Redemptorystowskie*”.

3.6. ODDZIAŁ W KIELCACH. Kierownikiem oddziału powołanego przez ubiegłoroczne walne zebranie jest ks. dr hab. Roman Kuligowski.

24 lutego odbyło się spotkanie księży profesorów Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach. Ks. Roman Kuligowski zapoznał zebranych z postanowieniami zarządu Polskiego Towarzystwa Teologicznego dotyczącymi oddziału kieleckiego. Obecny podczas zebrania biskup kielecki Kazimierz Ryczan pozytywnie ocenił dotychczasowe starania zmierzające do powołania Oddziału w Kielcach. Pierwsze robocze spotkanie oddziału odbyło się 21 października. Powołano ks. dra Zbigniewa Trzaskowskiego na sekretarza zarządu oddziału kieleckiego. Obecni na zebraniu zapoznali się ze statutem towarzystwa. Ks. dr Paweł Borto szczegółowo omówił statut. Postanowiono, że obecni członkowie-założyciele zaproponują znanym sobie teologom przystąpienie do Polskiego Towarzystwa Teologicznego. Przyjęto, że członkami mogą być osoby, które ukończyły studia kościelne (przede wszystkim teologię), uzyskały stopień magistra, chcą uczestniczyć w ruchu naukowym ośrodka kieleckiego i wykazują gotowość do pracy zespołowej. Omówiono też formy pracy w ramach towarzystwa. Kielecki oddział będzie organizował seminaria naukowe, które mają pomóc doktorantom i habilitantom w finalizowaniu ich zamierzeń naukowych. Na seminaria takie będzie się zapraszała specjalistów, których wskażą zainteresowani uzyskaniem fachowej pomocy. Będą też seminaria poświęcone omówieniu tematów, które okażą się istotne dla działalności towarzystwa, np. w związku z pracami nad przygotowaniem konferencji naukowej czy wydaniem książki. Oddział kielecki pragnie też pomagać młodszym pracownikom naukowym w publikowaniu artykułów naukowych, przygotowując recenzje wydawnicze.

Kolejne spotkanie zarządu kieleckiego oddziału miało miejsce 27 stycznia br. Najpierw ks. Roman Kuligowski złożył relację z posiedzenia zarządu, informując m.in. o terminie walnego zebrania. Omówiono plany wydania pracy zbiorowej teologów i polonistów pt. *Wyobrażenia miłosierdzia*, którą oddział kielecki chce wydać razem z Akademią Świętokrzyską w Kielcach. Podczas zebrania ukonstytuował się zarząd oddziału. Prezesem zarządu jest ks. dr hab. Roman Kuligowski, zastępcą prezesa ks. dr hab. Andrzej Żądło, sekretarzem ks. dr Zbigniew Trzaskowski, a skarbnikiem ks. dr Paweł Borto.

3.7. ODDZIAŁ W SANDOMIERZU. Kierownikiem oddziału powołanego przez ubiegłoroczne walne zebranie PTT jest ks. dr Jan Zimny. Oddział działa przy Instytucie Teologicznym im. Bł. Wincentego Kadłubka w Sandomierzu i liczy 21 członków. W okresie sprawozdawczym zorganizowano 14 konferencji, sesji naukowych bądź sympozjów. Do najważniejszych należą: konferencja nt. *Rodzina w szkolnej profilaktyce uzależnień* (21 kwietnia), wykład otwarty prof. dra hab. Andrzeja Murzynowskiego *Zagadnienia prawdy w procesie prawnym* (18 maja); sympozjum w ramach

współpracy polsko-węgierskiej nt. *Zagrożenia współczesnej rodziny* (26-29 maja, Esztergom, Budapeszt, Ostrzyhom); konferencja *Św. Cyryl i Metody współpatronami Europy* (2 czerwca); symposium *Kanoniści polscy ich zadania i obowiązki* (7-9 września); konferencja *Polska – Węgry. Wspólne dziedzictwo. Historia obu Narodów* (10-11 września); sesja nt. *Błogosławiony Wincenty Kadłubek. Ojciec polskiej tożsamości narodowej* (8 października); sesja *Europa w świetle misji św. Cyryla i Metodego* (20 listopada).

3.8. ODDZIAŁ W TARNOWIE na nowo reaktywował swoją działalność. 29 września odbyło się pierwsze spotkanie organizacyjne i weryfikujące stan członków oddziału. Jest ich aktualnie 26. Wybrano nowy zarząd oddziału: ks. dr hab. Janusz Królikowski (przewodniczący), ks. dr hab. Henryk Szmulewicz (zastępca przewodniczącego) i ks. dr hab. Michał Drożdż (sekretarz i skarbnik). W czasie tego spotkania omówiono propozycje, możliwości i sposoby działania tarnowskiego oddziału. Ustalono, że będzie ona polegać na comiesięcznych spotkaniach członków w drugi wtorek miesiąca, w czasie których będą wygłaszane referaty dotyczące jakiejś całościowo traktowanej problematyki. Chodzi o to, by efektem pracy członków były poważniejsze prace o charakterze monograficznym. Podejmowana ma być problematyka aktualnie dyskutowana w teologii bądź sugerowana przez pobożność chrześcijańską. Za wiodącą na najbliższy okres przyjęto kwestię Chrystusa Króla, na którą zwraca się obecnie uwagę w polskiej pobożności.

3.9. ODDZIAŁ W RZESZOWIE. Kierownikiem oddziału jest ks. dr hab. Stanisław Nabywaniec. Oddział nie przedstawił sprawozdania ze swej działalności.

4. Uwagi końcowe

Do najważniejszych dokonań Polskiego Towarzystwa Teologicznego w roku sprawozdawczym należy zaliczyć zorganizowanie i przeprowadzenie symposium *Dziedzictwo polskich świętych przełomu XIX i XX wieku. Modele świętości wyniesionych na ołtarze przez Jana Pawła II polskich świętych i błogosławionych*, którego materiały wydane drukiem dostępne były już w dniu symposium. Należy podkreślić także ożywioną działalność krakowskich Sekcji Historycznej i Filozoficznej. Upowszechniła się wiedza o naszym Towarzystwie.

W ciągu ostatniego roku nie udało się zintensyfikować działalności niektórych sekcji. Organizowanie spotkań sekcyjnych nie zawsze spotykało się z szerokim odzewem, a posiedzenia nie zawsze gromadzą wiele osób. Należy jednak pamiętać, iż są jednak sekcje i oddziały, które cieszą się znaczącymi dokonaniem.

Zarząd dziękuje gorąco Konferencji Episkopatu Polski i wyraża szczerą wdzięczność kard. Stanisławowi Dziwiszowi za troskę o rozwój naszego towarzystwa. Zarząd dziękuje również wszystkim aktywnym członkom towarzystwa, którzy mimo wielorakich trudności czynią wszystko, aby działalność towarzystwa była kontynuowana i służyła ubogaceniu polskiej myśli teologicznej.

Kraków

KS. KAZIMIERZ PANUŚ

Stanisław Hałas SCJ

Sprawozdanie z międzynarodowej sesji naukowej dla uczczenia 40. rocznicy soborowej konstytucji *Dei Verbum* i polskiego przekładu *Biblii Tysiąclecia* (Kraków, 17 listopada 2005)

18 listopada 1965, w ostatnich już dniach II Soboru Watykańskiego został uchwalony i podpisany jeden z jego najważniejszych dokumentów, a mianowicie Konstytucja o Objawieniu Bożym rozpoczynająca się od słów *Dei Verbum* („Sobór święty, słuchając nabożnie **słowa Bożego** i z ufnością je głosząc...”). Dla uczczenia 40. rocznicy tego wydarzenia zorganizowano 17 listopada 2005 w Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie międzynarodową sesję naukową. Była to równocześnie 40. rocznica innego, bardzo ważnego dla nas, Polaków wydarzenia, jakim było wydanie *Biblii Tysiąclecia*, a więc pierwszego polskiego tłumaczenia całego Pisma Świętego z języków oryginalnych. Nazwano je w ten sposób, ponieważ wydanie *Biblii Tysiąclecia* zostało pomyślane jako uczczenie wielkiego jubileuszu tysiąclecia chrztu Polski przypadającego w roku 1966. Do udziału w sesji naukowej został zaproszony przede wszystkim dziś już niestety nieżyjący śp. o. prof. Augustyn Jankowski OSB, który był redaktorem naczelnym *Biblii Tysiąclecia*. Podczas gdy tłumaczami poszczególnych ksiąg biblijnych byli różni polscy bibliści, o. Jankowski zorganizował w Opactwie Benedyktynów w Tyńcu cały zespół redakcyjny złożony przede wszystkim z jego zakonnych współbraci. Dlatego też nazywa się *Biblią Tysiąclecia* „Biblią Tyńiecką”. Nikomu nie trzeba tłumaczyć, jak ważną rolę odegrało to w pełni nowoczesne, profesjonalne i wyrażone we współczesnym języku polskim wydanie Pisma Świętego. Zostało ono przyjęte w liturgii i zaczęli się nim posługiwać wszyscy wierzący Polacy. Można nawet powiedzieć, że wywarło znaczący wpływ również i na myśl teologiczną w Polsce, ponieważ wszyscy piszący po polsku autorzy zaczęli się posługiwać tym właśnie tłumaczeniem. Doświadczenie pokazuje, że mało kto ma bowiem możliwość dotarcia do oryginalnego tekstu hebrajskiego czy greckiego, a nawet jeśli to czyni w naukowych rozprawach naukowych, to

i tak nie sposób mu się obejść całkowicie bez polskiego tłumaczenia i bierze do rąk zwykle właśnie *Biblię Tysiąclecia*.

Korzystając z tego, że o. prof. Jankowski był stale blisko nas i cieszył się, jak na swoje lata, doskonałym zdrowiem, zaprosiliśmy go na tę sesję naukową jako honorowego jej gościa i poprosiliśmy o wykład-wspomnienie na temat: *Jak doszło do powstania Biblii Tysiąclecia?* Niestety, w naszym spotkaniu nie mógł już wziąć udziału, ponieważ Pan wcześniej powołał go do siebie. Kiedy byłem u o. prof. Jankowskiego w Tyńcu w czerwcu 2005 roku, gratulowałem mu zdrowia i sił, które w jego wieku (skończone 89 lat życia) wszyscy podziwiali. Odpowiedział mi, że każdy dzień życia poczytuje sobie za Bożą łaskę. Łaska, a więc ogromna dobroć i miłość Boża, utrzymywały go przy życiu i zdrowiu aż do ukończenia 89 lat życia. Taka jednak była granica wyznaczona mu przez Bożą opatrzność i Pan powołał go do siebie 6 listopada 2005, a więc 10 dni przed naszą sesją naukową.

Dlatego w miejsce referatu, który miał wygłosić i który już przygotowywał, poprosiłem jego zakonnego współbrata z Tyńca, a zarazem i ucznia o. prof. dra hab. Tomasza Dąbka, aby podzielił się własnym świadectwem dotyczącym osoby śp. o. prof. Augustyna Jankowskiego. Zaś po zakończeniu naszej sesji zaprosiliśmy uczestników na mszę świętą żałobną za śp. o. Augustyna do bazyliki Franciszkanów naprzeciw gmachu Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Homilię podczas mszy świętej wygłosił inny zakonny współbrat o. prof. Jankowskiego o. dr Piotr Włodyga OSB należący także do grona wykładowców Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie.

Bardzo się cieszyliśmy z udziału w naszej sesji ks. Jerzego Chmiela, bibliisty bardzo zasłużonego dla krakowskiego środowiska naukowego i nie tylko. Książd Profesor od wielu już lat jest redaktorem naczelnym jedynego w Polsce periodyku poświęconego całkowicie problematyce egzegetycznej (w łączności z liturgiczną), jak o tym świadczy jego tytuł: „Ruch Biblijny i Liturgiczny”. Jest nadto cenionym wykładowcą i wychowawcą całych pokoleń kapłanów i teologów świeckich archidiecezji krakowskiej i południowej Polski. W czasie Soboru Watykańskiego II ks. Jerzy Chmiel odbywał studia specjalistyczne w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie, mógł więc z bliska śledzić długi i skomplikowany proces powstawania soborowej konstytucji. Dlatego też poprosiliśmy o wykład zatytułowany: *Z historii redakcji tekstu konstytucji Dei Verbum*.

Soborowa Konstytucja o Objawieniu Bożym wywarła istotny wpływ nie tylko na biblistów zajmujących się egzegezą *ex professo*, lecz także na wszystkich wierzących, którzy słuchają słowa Bożego, a zwłaszcza tych, którzy je w takiej czy innej formie propagują. Dlatego na naszą sesję zaprosiliśmy naszego gościa zza południowej granicy ks. prof. Antona Tyrola z Katolic-

kiego Uniwersytetu w Ružemberoku na Słowacji, który jest równocześnie dyrektorem Katolickiego Dzieła Biblijnego na Słowacji. Ma ono swoją siedzibę w miejscowości Svit niedaleko Popradu, po drugiej stronie naszych Tatr. Od wielu już lat współpracujemy z Księdzem Profesorem w organizacji różnych sympozjów i spotkań naukowych. Poprosiliśmy go o wykład na temat nauczania konstytucji *Dei Verbum* o Boskim natchnieniu Pisma Świętego zawartym w jej III rozdziale. Nauczanie to jest powszechnie uważane za najważniejszy wkład soborowej konstytucji w należyte rozumienie najważniejszego, a zarazem i najtrudniejszego zagadnienia związanego z interpretacją Pisma Świętego.

Ks. prof. Tyrol przyjechał z Mariam Valkovą, swoją doktorantką, która na zakończenie naszej sesji powiedziała także o recepcji soborowej konstytucji *Dei verbum* na Słowacji.

Innym ważnym gościem naszej sesji był ks. prof. Henryk Witczyk z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Była to jego pierwsza wizyta w Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Jest on wiceprezesem niedawno założonego Stowarzyszenia Biblistów Polskich, do którego my, wszyscy wykładowcy egzegezy biblijnej należymy i które liczy już w tej chwili ponad 200 członków! Jest równocześnie założycielem i przewodniczącym Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II, a więc odpowiedzialnym za wydanie *Dzieła ze Słowacji*, a także znanego w krajach niemieckojęzycznych *Katholisches Bibelwerk*. Idąc po linii swych zainteresowań zaproponował jako temat wykładu: *Jak Dei Verbum przybliżyła Biblię Kościołowi?*

Prelegentem naszej międzynarodowej sesji był także ks. prof. Tomasz Jelonek. Od lat jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, a równocześnie opiekunem i koordynatorem specjalizacji biblijnej, która obejmuje pięć katedr biblijnych. Temat jego wykładu wiązał się z wykładem ks. prof. Tyrola i dotyczył *Prawdy Pisma Świętego*. Jeżeli Pismo Święte jest przez Boga natchnione, naucza nas Bożej prawdy. Problem polega jednak na tym, jak tę prawdę należy właściwie rozumieć, choćby w kontekście współczesnych nauk przyrodniczych i historycznych.

Kraków

STANISŁAW HAŁAS SCJ

Sprawozdanie z Pierwszego Ogólnopolskiego Zjazdu Członków Założycieli i Moderatorów Diecezjalnych Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II (Warszawa, 8 kwietnia 2006)

8 kwietnia 2006 odbył się w Warszawie, w gmachu Konferencji Episkopatu Polski przy skwerze Kardynała Stefana Wyszyńskiego Pierwszy Ogólnopolski Zjazd Członków Założycieli i Moderatorów Diecezjalnych Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II. Spotkanie rozpoczęła Eucharystia w kaplicy gmachu KEP w intencji Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II, której przewodniczył i homilię wygłosił biskup sandomierski prof. dr hab. Andrzej Dzięga. Pasterz diecezji sandomierskiej – w której jako pierwszej w Polsce zainaugurowano Dzieło Biblijne (DB) – w swoim słowie podkreślił wagę powołania DB z jego nadziejami i lękami oraz koniecznością rozwijania duszpasterstwa biblijnego w Polsce. Wyraził także wdzięczność abpowi prof. drowi hab. Marianowi Gołębiewskiemu, metropolicie wrocławskiemu, przewodniczącemu Sekcji Biblijnej Komisji ds. Nauki Konferencji Episkopatu Polski, za jego wkład w powstanie dzieła. Warto dodać, że biskup sandomierski Andrzej Dzięga, który reprezentował Episkopat Polski na zjeździe, jest współautorem i konsultantem statutu Dzieła Biblijnego.

Po mszy świętej rozpoczął się w auli KEP panel dyskusyjny na temat *Aktualizacja Pisma Świętego i duszpasterstwo biblijne w Polsce*. Przewodniczył mu przewodniczący Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II ks. prof. dr hab. Henryk Witczyk z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, który nakreślił cele statutowe Dzieła Biblijnego, wśród których naczelnym jest wyjaśnianie tekstu Pisma Świętego, aby było ono zrozumiałe nie tylko dla specjalistów (biblistów), ale również przez zwykłych, dzisiejszych odbiorców. Dyskusja panelowa obejmowała następujące zagadnienia: od czego rozpocząć prace dzieła w diecezji, w jaki sposób upowszechniać Biblię w mediach (prasa, radio, telewizja, Internet), jak przygotowywać animatorów biblijnych? Ks. Witczyk w swoim wystąpieniu odwołał się do pionierskich działań diecezji sandomierskiej, która z inicjatywy jej pasterza rozpoczęła promocję DB przez spotkania moderatora krajowego z duszpasterzami, siostrami zakonnymi, katechetami oraz dekanalnymi ojcami duchownymi. Wiceprzewodniczącą DB ks. prof. dr hab. Zdzisław Pawłowski z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu odpowiadając na pytanie „Co powinniśmy?” mówił o potrzebie istnienia Dzieła Biblijnego w celu właściwej interpretacji Biblii jako tekstu służącego rozbudzeniu wiary (por. Rz 10, 17), tekstu wspólnototwórczego (walor wychowawczy i pedagogiczny Biblii) oraz tekstu kulturotwórczego. Członek zarządu DB ks. prof. dr hab. Stanisław Hałas SCJ z Papieskiej Aka-

demii Teologicznej w Krakowie, odnosząc się do postawionego w temacie pytania „Co możemy?”, wskazał na konieczność współpracy ze Stowarzyszeniem Biblistów Polskich. Owocem tej współpracy miałyby być popularyzacja osiągnięć polskiej biblistyki we wszystkich polskich diecezjach na różnych szczeblach i w różnych wymiarach.

Dyskusja panelowa, w której uczestniczyli uczestnicy Zjazdu dotyczyła wszystkich problemów związanych z funkcjonowaniem DB.

Moderator Dzieła Biblijnego diecezji sandomierskiej ks. dr Roman Bogusław Sieroń na przykładzie działań podejmowanych już w diecezji przedstawił wybrane metody i propozycje pracy DB w różnych środowiskach, np. seminariów duchownych (*lectio divina* lub krąg biblijny dla kleryków), ośrodków-duszpasterstw akademickich, szkół katolickich, szkół noszących imię Jana Pawła II, klubów inteligencji katolickiej, ruchów i stowarzyszeń religijnych.

Dużo czasu poświęcono kwestii, czy przyjąć dla DB jedno tłumaczenie Biblii (np. pojawiła się propozycja, aby był to najnowszy przekład polski z języków oryginalnych z komentarzem Nowego Testamentu i Psalmów, tzw. Biblia paulistów), czy też pozostawić swobodę wyboru przekładów na czele z tekstem zatwierdzonym przez KEP (czyli *Biblię Tysiąclecia*, wydanie 5). Dyskusję panelową uzupełniały wypowiedzi członków założycieli dzieła (którzy wcześniej zebrali się na zjeździe Stowarzyszenia Biblistów Polskich we wrześniu 2005 roku w Łowiczu) oraz osób duchownych i świeckich zaangażowanych w duszpasterstwo biblijne w ich diecezjach. Zajmowano się również sprawami wspólnej, podstawowej formy działania moderatorów DB w diecezjach, a także formami współpracy centrali DB z ośrodkami diecezjalnymi.

Kolejnym punktem spotkania był panel nt. *Współpraca Dzieła Biblijnego z prasą i wydawnictwami*. Obejmował on dwie kwestie: propozycje biblistów w odniesieniu do konkretnych redakcji (ks. K. Bardski, ks. M. Rosik, ks. W. Pikor, ks. J. Lemański, ks. G. Szamocki) oraz oczekiwania i propozycje redaktorów i wydawców w odniesieniu do biblistów (redaktorzy wydawnictw: Pallottinum, Jedności, WAM, Księgarni św. Wojciecha; czasopism: „Gościa Niedzielnego”, „Niedzieli”, „Katechety”, „Blżej Biblii”, „Naszego Dziennika”, „Przewodnika Katolickiego”, „Idziemy”, „Posłańca Serca Jezusowego”, „Różańca”, „Źródła” i innych redakcji oraz wydawnictw gotowych do współpracy z DB). Później głos zabrali: delegat redaktora naczelnego „Niedzieli” ks. Jacek Molka z Częstochowy oraz redaktor naczelny „Gościa Niedzielnego” ks. Marek Gancarczyk z Katowic. Redaktorzy „Niedzieli” zaproponowali dalsze prowadzenie na swoich łamach homilii bazujących na tekstach biblijnych oraz wprowadzenie komentarzy do codziennych czytań Liturgii słowa. „Gość Niedzielny” proponuje homilie biblijno-patrystyczne, komentarze biblijne przygotowywane przez osoby

świeckie oraz nową rubrykę *Biblia w kulturze* prezentującą dzieła sztuki nawiązujące do Pisma Świętego. Podobnie łamy dla artykułów o treści biblijnej otwierają redaktorzy „Idziemy” i „Przewodnika Katolickiego”. Pomoce katechetyczne o Biblii będą publikowane w „Katechecie”. Współpracę zaoferowali również przedstawiciele „Przeglądu Powszechnego”, „Posłańca Serca Jezusowego”, „Naszego Dziennika”, „Różańca” i „Blżej Biblii”. Swoje oferty i projekty wydawnicze zaproponowały także wydawnictwa katolickie. Na uwagę zasługują tu projekty tarnowskiego „Biblosu” (seria *Bierz i czytaj*) i kieleckiej „Jedności”.

Następnie omawiano kwestię szkolenia animatorów biblijnych dla diecezji i parafii (jak i gdzie). Ks. dr hab. Mariusz Rosik z Wrocławia zaprezentował powstające na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu Podyplomowe Studia Biblijne. Podstawowym celem studiów jest formacja biblijna osób świeckich, które ukończyły już studia wyższe. Podyplomowe Studia Biblijne nie tylko mają prowadzić do pogłębienia wiedzy na temat Pisma Świętego, archeologii, geografii, historii oraz języków biblijnych, ale także mają przygotowywać do prowadzenia grup i kręgów biblijnych w różnych ośrodkach formacyjnych. Podyplomowe Studia Biblijne dają następujące uprawnienia: katecheci i nauczyciele kończący PSB mogą dołączyć dyplom do akt, starając się o awans zawodowy. Dyplom PSB upoważnia też do prowadzenia grup i spotkań biblijnych w ramach pracy grup modlitewno-formacyjnych. Formy kształcenia animatorów proponuje także Centrum Formacji Duchowej w Krakowie prowadzone przez księży salezjanów.

Na koniec spotkania zaprezentowano stronę internetową Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II (www.biblista.pl), którą będą moderować ks. Robert Muszyński i Jan Budzyński. Ma ona już odniesienia do działalności DB na terenie diecezji sandomierskiej.

Następny termin ogólnopolskiego spotkania Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II ustalono na 10 czerwca 2006.